

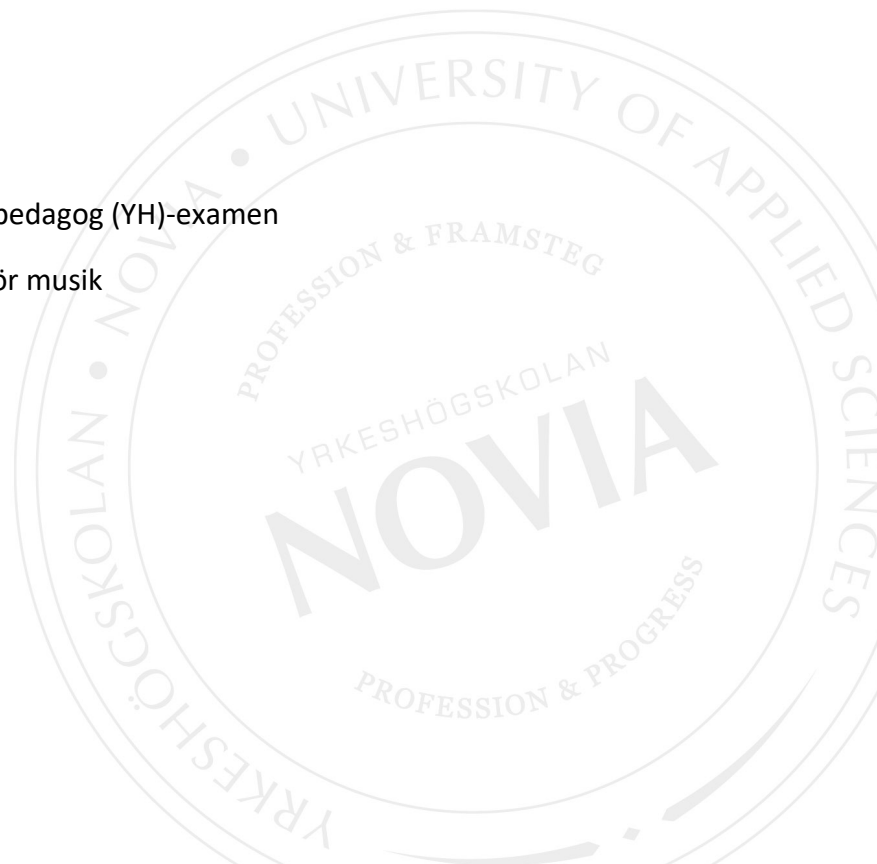
Video etäopetuksen välineenä musiikin esiopetuksessa

Ilona Sirén

Examensarbete för musikpedagog (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för musik

Jakobstad 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Ilona Sirén

Utbildning och ort: Yrkehögskolan Novia, Jakobstad

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Musikpedagogik

Handledare: Patrick Lax

Titel: Video som verktyg vid distansundervisning i förskoleutbildning i musik

---

Datum 29.4.2021 Sidantal 28

Bilagor 1

Abstrakt

I mitt examensarbete diskuterar jag hur musikundervisning kan förverkligas genom videoförmedling. Som underlag för mitt arbete fungerar den 19 avsnitt långa undervisningsvideoserien som jag förverkligade under våren 2021 genom mitt arbete som musiklärare vid en engelskspråkig skola i Italien. Videorna gjordes för förskoleeleverna under nedstängningen som orsakades av covid-19 pandemin, då direkt distansundervisning inte var möjlig. Videorna föddes främst ur min intuition, och i mitt arbete strävar jag efter att förklara pedagogiken bakom min undervisning.

Min avsikt är att i framtiden skapa en förbättrad videoserie, med den redan existerande som bakgrundsforskning. I mitt arbete strävar jag till att svara på följande frågor: Vad är viktigt att ta i beaktande vid planeringen av distansundervisning i musik för förskoleelever? Vad var det som gjorde videorna intressanta, och vad av materialet är motiverat att inkludera i den nya versionen av videoserien. I mitt arbete fördjupar jag mig i de pedagogiska teorier som har legat som grund för mitt planerande av förskoleelevernas undervisning. Jag öppnar upp målen för min undervisningsplan med exempel på hur jag i videorna har strävat till att anpassa och uppfylla dessa.

Forskningsdelen av mitt examensarbete är kvalitativ aktionsforskning. Jag har samlat forskningsmaterial med hjälp av ett frågeformulär riktat till elevernas familjer, för att kartlägga hur eleverna upplevde videorna. I forskningsresultatet framkom tydligt vad som varit njutbart för eleverna, och vad som motiverade dem att delta i undervisningen.

Språk: finska

Nyckelord: musikpedagogik, distansundervisning i musik, video i undervisning

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Ilona Sirén

Koulutus ja paikkakunta: Yrkeshögskolan Novia, Pietarsaari

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Musiikkipedagogiikka

Ohjaaja(t): Patrick Lax

Nimike: Video etäopetuksen välineenä musiikin esiopetuksessa

Päivämäärä 29.4.2021 Sivumäärä 28

Liitteet 1

Tiivistelmä

Opinnäytetyössäni pohdin, kuinka musiikin esiopetuksen voi toteuttaa videon välityksellä. Työni pohjana toimii 19-osainen musiikin opetusvideosarja, jonka suunnittelin ja toteutin työskennellessäni musiikinopettajana englanninkielisessä koulussa Italiassa keväällä 2020. Videot kuvattiin Covid-19 pandemian aiheuttaman sulkutilan aikana esikoululaisille, joiden musiikinopetusta ei ollut mahdollista järjestää reaaliajassa etäyhteyden kautta. Videot syntyivät pitkälti intuition kautta, ja opinnäytetyössäni pyrin perustelemaan pedagogiikkaa opetukseni taustalla.

Videosarjasta on tarkoitus tehdä tulevaisuudessa paranneltu versio, ja opinnäytetyöni on taustatutkimusta sitä varten. Työssäni pyrin vastaamaan kysymyksiin: Mitä on tärkeää ottaa huomioon esikoululaisten musiikin etäopetusta suunnitellessa? Mitkä seikat tekivät videoista esikoululaisille mieluisia, sekä mitä videoaineistosta on perusteltua säilyttää uudistettuun materiaaliin?

Perehdyn pedagogisiin näkökulmiin ja perusteluihin, joiden pohjalta olen rakentanut opetuksen esikoululaisille. Avaan myös opetussuunnitelman tavoitteita, ja annan esimerkkejä siitä, kuinka olen videoissa pyrkinyt soveltamaan ja toteuttamaan näitä.

Tutkimusosuus on laadullinen toimintatutkimus. Aineiston keräämiseen käytin testiryhmän perheille suunnattua kyselylomaketta, jonka tarkoituksena oli kartoittaa esikoululaisten kokemuksia videoista. Tutkimustuloksista nousi vahvasti esiin, mitkä seikat ovat olleet mielekkäitä oppilaille, ja mikä motivoi heitä osallistumaan opetukseen.

Kieli: suomi

Avainsanat: musiikkipedagogiikka, musiikin esiopetus, video etäopetuksessa

---

BACHELOR'S THESIS

Author: Ilona Sirén

Degree Programme: Novia University of Applied Sciences, Pietarsaari

Specialization: Music pedagogy

Supervisor(s): Patrick Lax

Title: Video as a tool for distance learning in preschool music education

---

Date 29.4.2021   Number of pages 28

Appendices 1

Abstract

My bachelor's thesis is an analysis and discussion of how to optimize preschool music teaching through the medium of video. The research for this thesis is based on a series of 19 educational videos that I made while working as a music teacher in Italy during the lockdown caused by the covid-19 pandemic. The discussion will be based on research of pedagogical theories and through a questionnaire that the parents answered. In this thesis I will explain how I implemented the different pedagogical theories into the exercises in the video.

The following thesis is action research of how to improve the video material into an improved series. In my thesis I strive to answer the following questions: What needs to be considered when planning a syllabus for preschool music education through distance learning? What material made the videos entertaining, and what material is valid to keep in the improved series?

In my thesis I immerse myself in different pedagogical theories that have served as a foundation for my planning of the students' syllabus. I also open up the aims of my syllabus and give examples of how I have strived to adapt and achieve these theories in the videos. The research part of my thesis is qualitative action research. I have collected data through a questionnaire directed towards the students' families, with the intention to chart how the students experienced the videos. The research clearly shows what parts of the videos the students enjoyed, and what motivated them to participate in the lessons.

Language: Finnish

Key words: music education, distance learning in music, video in education

---

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimuksen tarkoitus	2
1.2	Tutkimuskysymykset.....	2
2	Musiikkipedagogisia näkökulmia ja perusteita	4
2.1	Learning by doing	4
2.2	Lähikehityksen vyöhyke (zone of proximal development)	5
2.3	Oppimisen tuki (Scaffolding)	5
2.4	Pystyvyyden tunne	6
2.5	Opittu avuttomuus ja vahvuus	7
2.6	Herkkyyksausi Montessorin mukaan	7
2.7	Jaques-Dalcroze – musiikkiliikunta	7
3	Opetuksen tavoitteet	9
3.1	Opetuksen suunnittelu	9
3.2	Oppimisen alueet (domains of learning)	10
4	Tavoitteiden soveltaminen videoissa	11
4.1	Musiikin tekemisen ilon ylläpitäminen	12
4.2	Yhdessä tekemisen tuntu verkossa	12
4.3	Rytmitet tavoitteet ja musiikkiliikunta	13
4.4	Instrumentteihin tutustuminen	13
4.5	Musiikin teorian perusteisiin tutustuminen	14
4.6	Monipuolisen musiikin kuunteleminen	15
4.7	Laulutaidon, äänenkäytön ja sävelkorvan kehittäminen	15
4.8	Musiikin yhdistäminen muuhun luovaan toimintaan	17
4.9	Videoiden visuaalinen ilme.....	17
5	Tutkimuksen toteuttaminen	19
5.1	Tutkimusmetodit	19
5.2	Aineiston hankinta.....	20
5.3	Tulosten luotettavuus.....	20
6	Tutkimustulokset ja niiden tulkinta	22
6.1	Kyselynlomakkeen kysymykset ja tulokset	22
6.2	Yhteenveto	24
7	Pohdinta	27
7.1	Ehdotuksia jatkotutkimuksesta	27
	Lähteet	29
	Internet-lähteet	30
	Liite 1: Kysely esikoululaisten vanhemmille	

Kuvaluettelo

Kuva 1. Videoiden tavoitteet ja suunnittelu (Ilona Sirén, 2020)	11
Kuva 2. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 9. (Ilona Sirén, 2020)	14
Kuva 3. Esimerkki visuaalisesta ilmeestä sulkutilan aikana kuvatussa videossa. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 11. (Ilona Sirén 2020)	18
Kuva 4. Nuotinluku- ja lauluharjoitus Ta -peikon kanssa. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 12. (Ilona Sirén 2020).....	18

1 Johdanto

Keväällä 2020 olin suorittamassa vaihto-opintojani Italiassa, kun koko maa yllättäen joutui sulkutilaan COVID-19 pandemian vuoksi. Palvelut suljettiin, koulut siirtyivät etäopetukseen ja kaikkien tuli pysytellä kotona mahdollisimman paljon. Kaupassa ja apteekissa sai käydä, mikäli oli pakottava tarve. Opetin opintojeni ohella englanninkielisessä peruskoulussa musiikkia 5–14-vuotiaille, joten myös oma opetukseni siirtyi verkkoon. Vanhempien oppilaiden kanssa viestintäalustat tulivat tutuiksi melko nopeasti, ja opetus sujui lähes normaalisti. Ongelmallista oli pienten esikoululaisten opettaminen. Luku- ja kirjoitustaidot eivät olleet vielä sillä tasolla, että etäopetus verkossa olisi ollut mahdollista. Useimmat oppilaista aloittelivat vasta englannin opiskelua, ja saattoivat tulla perheestä, jossa kieltä ei ymmärrä myöskään vanhemmat. Tämä teki myös ohjeiden antamisesta mahdotonta. Minulta tilattiin lyhyitä, selkeitä videoita, jotka sisältäisivät muutamia musiikillisia aktiviteetteja lapsille. Tein videoita kotonani, ilman instrumentteja ja muita välineitä, joten mielikuvitusta tarvittiin.

Videoissa kuljimme maailman ympäri Ta-a, Ta ja Ti-Ti -nimisten vuorenpaikkojen matkassa. Kirjoitin tarinan jokaiseen videoon ja etsin, keksin ja sävelsin tarinaa tukevia harjoituksia ja lauluja. Lähes jokainen video sisälsi teoria -osuuden, jossa kävimme läpi muun muassa rytmejä, nuottien nimiä ja symboleja sekä instrumentteja. Lisäksi soitimme kattilan kansia, purkkeja ja mitä ikinä kotoa löytyikään, sekä tanssimme ja lauloimme. Hyödynsin sekä valmiita kappaleita, että itse videoita varten säveltämiäni lauluja. Taustat lauluihin tein kitaralla ja MuseScoren¹, sekä GarageBandin² ohjelmistosoitinilla.

Sain positiivista palautetta videoista opettajakollegoilta, sekä oppilaiden vanhemmilta. Videot osoittautuivat tärkeäksi osaksi pienten oppilaiden arkea, ja sain koulun rehtorilta pyynnön julkaista videoita kahdesti viikossa. Videoista syntyi lopulta 19 videon sarja, joka toimii opinnäytetyöni pohjana.

---

¹ MuseScore on ilmainen sävellys- ja nuotinosohjelma. (<https://musescore.org/fi>, 23.04.2021)

² Garageband on Applen kehittämä musiikinteko-ohjelma. (<https://fi.wikipedia.org/wiki/GarageBand>, 23.04.2021)

Etäopetusjakso kesti noin kolme kuukautta, ja sijoittui lukuvuoden loppuun. Ensimmäisiä videoita kuvatessani en vielä tiennyt, että koko kevään opetus toteutettaisiin etäopetuksena, joten tarina ja videoiden muoto sekä sisältö kehittyivät kevään edetessä. Kuten kehittyivät myös videonkäsittelytaitoni. Koska aikataulu oli tiukka ja resurssit rajalliset, videoiden lopputulos ei ollut täydellinen. Kysyntää videoille kuitenkin on vielä vuodenkin jälkeen. Kyseinen koulu käyttää niitä edelleen musiikinopetuksessa. Myös oppilaiden vanhemmat ovat pyytäneet säilyttämään videot nähtävillä, jotta niihin voisi tarvittaessa palata. Tämä sai minut pohtimaan mahdollista paranneltua versiota videosarjasta, jota voisi käyttää jatkossakin. Siitä syntyi opinnäytetyöni aihe. Tarkastelin videoiden sisältöä, ja reflektoin työtäni peilaamalla opetustani musiikkikasvatuksen teoreettisiin näkökulmiin. Mietin, mitä kannattaisi säilyttää, ja mitä olisi syytä parannella ja kehittää. Tavoitteeni on tulevaisuudessa kehittää uusi videosarja musiikin esiopetukseen ja opinnäytetyöni on taustatutkimusta sitä varten.

Tein työtä varten kyselylomakkeen oppilaiden vanhemmille, jonka tarkoituksena on selvittää tarkemmin oppilaiden ja vanhempien muistoja vuoden takaa. Vastausten mukana sain suuren määrän kiitoksia ja terveisiä lapsilta ja vanhemmilta. Ymmärsin videoiden arvon ja merkityksen vasta tuloksia analysoidessani. Se antoi puhtia ryhtyä kirjoittamaan työtä, ja suunnittelemaan seuraavia videoita.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimukseni tarkoitus on kartoittaa keinoja, joilla esikoululaisten musiikinopetus on mahdollista toteuttaa videon välityksellä, sekä selvittää, miten opetussuunnitelman tavoitteita voi soveltaa harjoituksissa. Työstäni voi olla hyötyä musiikin etäopetusta suunnitellessa etenkin silloin, kun tunteja ei ole mahdollista pitää reaaliajassa. Omassa tapauksessani myös kielimuuri aiheutti erityisen haasteen etäopetukseen siirryttäessä. Tulevat videot saattaisiin kuitenkin toteuttaa suomen kielellä, jos videoiden jatkolle ei ole tarvetta kyseisessä englanninkielisessä koulussa.

1.2 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa perehdyn teorioihin ja pedagogiikkaan videoilla käyttämäni harjoitusten taustalla. Toisessa osassa tutkin, mitkä

seikat videoissa saivat lapset ja vanhemmat ihastumaan ja pitämään mielenkiinnon yllä, sekä mitä tulisi ottaa huomioon tai kehittää tulevia videoita suunnitellessa. Opinnäytetyössäni pyrin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä on tärkeää ottaa huomioon esikoululaisten musiikin etäopetusta suunnitellessa?
- Mitkä seikat tekivät videoista esikoululaisille mieluisia?
- Mitä videoaineistosta on perusteltua säilyttää uudistettuun materiaaliin?

2 Musiikkipedagogisia näkökulmia ja perusteita

Suunnitellessani musiikin opetusta ja vuosisuunnitelmaa tehdessäni käytin apunani kasvatustieteiden opinnoissani painotettuja teorioita ja metodeja. Tässä kappaleessa esittelen muutamia termejä ja teorioita, joihin olen tutustunut opintojeni aikana, ja joita olen pyrkinyt toteuttamaan opetuksessani. Etäopetukseen siirryttäessä jouduin pohtimaan, kuinka sovellan näitä menetelmiä verkossa, erityisesti videoissani, joissa vuorovaikutus on yksisuuntaista. Jos kyseessä olisi ollut tavallinen vuorovaikutustilanne, olisin saanut välittömän palautteen oppijoilta, jolloin opetus olisi ollut mukautettavissa oppilaiden taitotasoon sopivaksi. Koska välitön palaute jäi puuttumaan, perusteet eli teoriat videotuokioiden takana olivat erityisen tärkeitä.

2.1 Learning by doing

Filosofi ja kasvatopsykologi John Dewey oli edistyksellisen koulutuksen kannattaja. Hän toi innovatiivisia muutoksia koulun opetussuunnitelmaan ja koulukäytäntöön. Beloglovsky ja Daly listaavat kirjassaan 'Early Learning Theories Made Visible' (2015) Deweyn merkittäviä näkökulmia. Niitä ovat mm. tekemällä oppiminen, lapsen kokonaisvaltainen kehitys (whole-child development), lapsen kiinnostuksen kohteisiin ja tarpeisiin perustuva opetussuunnitelma, sekä yhteistyön ja ongelmanratkaisun tärkeys opetussuunnitelman osina. Dewey kannattaa opetuksessa kokeellista lähestymistapaa autoritaarisen sijaan. Kokeellisella hän tarkoittaa, että lapset oppivat olemalla aktiivisia ja etsimällä omia etujaan eikä kirjallisten harjoitusten ja lausuntojen avulla. (Beloglovsky & Daly, 2015, s. 51)

Dewey kannustaa kouluja vastaamaan paremmin lasten tarpeisiin. Hän vaatii, että koulutukseen kuuluu koko lapsen fyysisten, sosiaalisten emotionaalisten ja kognitiivisten tarpeiden täyttäminen kussakin kehitysvaiheessa. Hän tunnistaa laajan kirjon lapsen "vaistoja", jotka vaikuttavat koko lapsen kehitykseen, kuten lasten kiinnostus tutkimukseen, taiteelliseen ilmaisuun, viestintään, rakentamiseen, tiedon saavuttamiseen, sosiaalistamiseen ja liikuntaan. Hän ehdottaa, että koulujen tulisi tarjota materiaaleja ja kokemuksia, jotka mahdollistavat käytännön tekemisen. Esimerkiksi, jos opettaja lukee lapsille (kirjaimellisesta) imeytymisprosessista, lapset eivät todennäköisesti ymmärrä prosessia. Mutta jos lapsilla on mahdollisuus leikkiä sienillä ja vedellä tai hiekalla ja vedellä,

he kokevat käsitteen omakohtaisesti ja ymmärtävät todennäköisemmin imeytymisen merkityksen. (Beloglvosky & Daly, 2015, s. 52)

2.2 Lähikehityksen vyöhyke (zone of proximal development)

Psykologi Lev Vygotskyn mukaan sosiaalinen ja kognitiivinen kehitys rakentuvat yhdessä. Hän uskoi, että suuri osa oppimisesta tapahtuu lasten leikkiessä, ja että ympäristöllä, kuten kulttuurilla ja lasta ympäröivien aikuisten ja muiden lasten arvoilla ja uskomuksilla on suuri vaikutus oppimiseen ja maailmankuvaan. (Garhart Mooney, 2013, s. 123–125)

Vygotskyn termi Lähikehityksen vyöhyke (zone of proximal development) tarkoittaa etäisyyttä lapsen aktuaalisen ja potentiaalisen kehitystason välillä, eli aluetta, jossa lapsi ei vielä itse osaa suorittaa tehtävää, mutta kykenee siihen avustuksella. Tämä on Vygotskyn mukaan optimaalisin alue kehittymiselle. (Tynjälä, 1999, s. 43)

Opetus tulisi tämän teorian mukaan laatia jokaisen lapsen kehitystä tarkkaillen, jotta harjoitukset voidaan mukauttaa vastaamaan oppijan henkilökohtaista lähikehityksen vyöhykettä. Ryhmäopetuksessa haasteellista on jokaisen oppilaan yksilöllisen kehityksen ja tason huomiointi. Lähiopetuksessa pyrin tarkkailemaan ja analysoimaan esikoululaisia ryhmänä ja samalla haastamaan kaikkia tasonsa mukaisesti, myös edistyneempiä. Etäopetuksessa ryhmän, saati yksilöiden, kehityksen seuraaminen ei ollut mahdollista. Tästä syystä pidän tärkeänä haastatella vanhempia jälkikäteen, vaikka säännöllinen palaute vanhemmilta etäopetuksen aikana olisi mahdollistanut vaikeustason kongruoinnin sopivaksi ja optimoinut periodin aikana tapahtuvan oppimisen.

2.3 Oppimisen tuki (Scaffolding)

Oppimisen tuki (scaffolding) on psykologi Jerome Brunerin kehittämä, Vygotskyn teoriaan (ZPD) perustuva metodi. Bruner uskoi lasten tarvitsevan opettajien ja muiden aikuisten apua, aktiivisen tuen muodossa, uusien käsitteiden oppimiseen. Lapset ovat aluksi riippuvaisia aikuisen tuesta, mutta kun he oppivat itsenäisempää ajattelua, uusia taitoja ja tietoja, voidaan tuki asteittain häivyttää. Tämä strukturoitu vuorovaikutus lapsen ja aikuisen välillä muistuttaa rakennustelineitä (scaffolding), jotka tukevat rakennuksen perustuksia, ja jotka vähitellen puretaan rakennustyön edetessä. (Teachthought, 2014)

Vaikka viisivuotiaat osaavat jo kuunnella ohjeita ja toimia niiden mukaan, yhteisen kielen puuttuminen teki ohjeistuksesta erittäin hankalaa. Scaffolding -menetelmä tuli luontevasti osaksi opetusta ja siitä tuli tärkeä apuväline esikoululaisten musiikin tunneille jo lähiopetuksen aikana. Harjoitukset sujuivat helposti yhdessä lasten seurattessa esimerkkiäni, ja vaikeammatkin rytmit ja laulut onnistuivat ”matkien” opettajaa. Etäopetukseen siirryttäessä päätin jatkaa toimivaksi toteamaani menetelmää. Kuvasin itseäni tekemässä harjoituksia ja oppilaat saivat ottaa mallia, sekä tarvittaessa pysäyttää videon tai toistaa harjoituksia.

Käytin paljon call and response -harjoituksia. Call and response -menetelmää voisi verrata kalevalaiseen kaikulauluun. Opettaja laulaa ensin lyhyen fraasin, jonka jälkeen oppilaat toistavat sen identtisesti. Käytän harjoituksista englanninkielistä termiä call and response, sillä harjoitukset eivät rajoitu ainoastaan uusien laulujen opettelemiseen, vaan käytän menetelmää paljon myös esimerkiksi rytmiharjoituksissa. Lähiopetuksen aikana tutuissa harjoituksissa saatoimme vaihtaa rooleja, jolloin joku oppilaista sai toimia esilaulajana ja muut toistivat. Oppilaiden mielestä oli hyvin hauskaa tehdä harjoitukset näin päin. Videot olivat kuitenkin nauhoitettu etukäteen, eikä vuorovaikutusta näin ollen syntynyt reaaliajassa, ja toimin itse esilaulajana.

2.4 Pystyvyyden tunne

Pystyvyyden tunne on psykologi Albert Banduran kehittämä käsite, joka merkitsee yksilön uskoa kykyynsä vaikuttaa elämänsä tärkeisiin tapahtumiin, ja se motivoi kaikkea oppimista. Pystyvyyden tunne ja itseluottamus ovat voimakkaasti kytköksissä toisiinsa ja luovilla aloilla ne ovat läsnä jokapäiväisessä elämässä. (Ahokas, n.d.)

Tukeakseen oppilaan itseluottamusta, täytyy opettajan osata arvioida oppilaan kyvyt ja osaaminen, sekä pitää huolta, että tavoitteet ovat sopivalla korkeudella. Liian mahtipontiset suunnitelmat ja tavoittamattomissa olevat unelmat eivät mahdollista onnistumisen elämyksiä, joiden kokeminen on yksi tärkeimpiä itseluottamuksen tukia. (Cacciatore, Korteniemi-Poikela & Huovinen, 2008)

2.5 Opittu avuttomuus ja vahvuus

Ojanen (2007, s. 73) avaa Martin Seligmanin käsitteitä opittu avuttomuus (learned helplessness), sekä opittu vahvuus (learned resourcefulness). Avuttomuus on lamaannuttavaa, ja se syntyy kontrollin menettämisen tunteesta. Ihminen kokee, ettei voi vaikuttaa ympäristöönsä, eikä omilla teoilla ole mitään vaikutusta asioiden kulkuun, ja lakkaa kokonaan yrittämästä. Opittu vahvuus taas syntyy toistuvista hallinnan ja onnistumisen kokemuksista.

Opittu avuttomuus on suoraan yhteydessä huonoon itseluottamukseen. Yksilö on huomannut, ettei toiminnallaan ole merkitystä, eikä näin ollen luota omaan kykyihinsä.

2.6 Herkkyyskausi Montessorin mukaan

Maria Montessorin mukaan lapsen kehitys koostuu ohimenevistä herkkyyskausista, joiden aikana lasta kiinnostaa tiettyjen asioiden harjoittelu, ja hän omaksuu ne helposti. Ohitettuaan tietyn herkkyyskauden, muuttuu sen aikana helposti opittavien asioiden omaksuminen vaikeammaksi (Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piironen & Mäkinen, 1993, s. 190). Montessorin mukaan esiopetusikäiset lapset ovat ensimmäisen ja toisen herkkyyskauden siirtymässä. Tämä tarkoittaa sitä, että lapset ovat juuri siirtymässä toiseen, eli älylliseen herkkyyskauteensa, johon sisältyy myös moraalinen ja sosiaalinen herkkyyskausi. Lapsi kiinnostuu kulttuuriin ja maailmankaikkeuteen liittyvistä asioista. Montessorimenetelmän keskeisiä työtapoja musiikin opetuksessa ovat laulaminen, kuuntelu, liikkuminen ja soittaminen. (Ruokonen, 2016, s.113)

2.7 Jaques-Dalcroze – musiikkiliikunta

Sveitsiläinen musiikkipedagogi Émile Jaques-Dalcroze kiinnitti erityistä huomiota pedagogiikassaan rytmin opettamiseen ja kehitti eurytmiikaksi (myös Dalcroze-rytmiikaksi) kutsutun rytmiiikkametodin. Metodissaan hän painotti liikunnan yhteyttä rytmiikan omaksumiseen, ja häntä pidetäänkin musiikkiliikunnan perustajana. (Ruokonen, 2016, Nivbrant Wedin, 2019)

Ruokosen mukaan musiikkiliikunnalla tulisi olla keskeinen rooli musiikin esi- ja alkuopetuksessa, sillä lapsi käy läpi kehollista muutosta, ja kasvukautta. Tämän vuoksi esiopetusikäisellä lapsella on erityinen liikunnantarve. (Ruokonen 2016, s. 36)

Eva Nivbrant Wedin kirjoittaa kirjassaan *Spela med hela kroppen* (2019, s. 218), että yleisesti käsitämme musiikin kuuloaistin avulla, mutta voimme myös sisäistää sen lähiaistien kautta. Liikkuessamme ja tanssiessamme musiikin tahtiin, koemme musiikin kinesteettisen (proprioseptiivinen eli asento- ja liikeaisti) aistin kautta, kun taas taktilinen (tuntoaisti) aistikokemus syntyy esimerkiksi kehoperkussio-harjoituksia tehdessämme. Rytmiä sisäistäminen on tehokkaampaa monipuolisesti eri aistein koettuna.

Nivbrant Wedin huomauttaa myös (2019, s. 219–220) musiikin olevan abstraktia, jota lapsen on vaikea käsittää. Musiikin konkretisoiminen auttaa oppilasta sisäistämään ja ymmärtämään sitä. Musiikkia voi tuoda konkreettisemmaksi esimerkiksi välineiden, kuvien ja liikkeiden avulla.

3 Opetuksen tavoitteet

Asetettaessa musiikin opetuksen tavoitteita, on huomioitava jokaisen oppilaan aktuaalinen taitotaso. Ruokosen (2016, s. 61) mukaan musiikkikasvatuksen tulisi hienovaraisesti ja innostavasti tukea oppimista, yksilöiden kehitystasot huomioiden.

Esiopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman osiossa ”ilmaisun monet muodot” esitellään myös esiopetuksen musiikkikasvatukselliset tavoitteet. Tavoitteena on vahvistaa musiikkisuhdetta sekä kiinnostusta musiikkiin. Musiikinopetuksen tulisi olla monipuolista ja moniaistista, ja sen tulisi tarjota kokemuksia musiikin tekemisestä yhdessä, sekä kokemuksia omista taidoista laulamalla, soittamalla, liikkumalla, sekä luomalla omaa musiikkia. Tarkoituksena on tutustua eri musiikkityyleihin ja soittimiin, opetella lauluja, sekä havainnoida äänen kestoa, tasoa, voimaa ja sointivärejä improvisoiden, kokeillen ja musiikilla leikkien. (Opetushallitus, 2014)

3.1 Opetuksen suunnittelu

Opetusta suunnitellessani käytin apuna suomessa käytettävän esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita (2014), sekä ensimmäisen vuoden italialaista musiikin kirjaa, joka koululla oli käytössä. Tarkoitukseni oli tutustuttaa esikoululaiset tuleviin musiikin teoreettisiin asioihin, jotka ensimmäisellä luokalla tuntuivat olevan jo melko tavoitteellisia. Italialaisessa kirjassa opeteltiin jo nuotin- ja rytminlukua, solmisaatiota (säveltapailua) ja symboleja. Vaikka esikoululaisten musiikkitunnit olivat lähinnä musiikkileikkikoulun tapaista musiikkiin tutustumista, laulamista, leikkimistä, liikkumista ja yhdessä soittamista, tutustuimme kuitenkin jo nuotinluvun perusteisiin. Harjoittelimme nuottiviivaston ja -avaimen piirtämistä, ja opettelimme lukemaan ja taputtamaan rytmejä kokonuotista kahdeksasosanuottiin, sekä solmisaatiota käsimerkein ja helppojen melodioiden lukemista g-avaimella.

Tärkeintä kuitenkin oli oppilaiden myönteisen musiikillisen minäkäsityksen ja pystyvyyden tunteen vahvistaminen. Ruokosen (2016, s. 62) mukaan tätä voi kehittää mahdollistamalla mielihyvää tuottavia oppimiskokemuksia, sekä antamalla kannustavaa palautetta.

3.2 Oppimisen alueet (domains of learning)

Yhdysvaltalainen kasvatustieteilijä Benjamin Bloom kehitti vuonna 1956 systeemin (Bloomin taksonomia), jonka pohjalta oppimistavoitteet voidaan jakaa kolmeen alueeseen. Nämä alueet ovat kognitiivinen, psykomotorinen ja affektiivinen alue. Bloom on tutkinut erityisesti kognitiivista aluetta, Anita Harrow psykomotorista aluetta ja David Krathwohl affektiivista aluetta. Kognitiivinen alue käsittää tiedollisen kehityksen ja ymmärryksen. Psykomotorinen alue keskittyy taitoihin ja käytännölliseen suorittamiseen, kun taas affektiivinen alue sisältää emotionaaliset, kuten tunteisiin, arvoihin ja asenteisiin liittyvät tavoitteet. (London School of Management Education, 2019)

Tärkeää on, että opetus on holistista. Pyrin holistisuuteen suunnittelemalla ja toteuttamalla harjoitukset niin, että ne koskettaisivat kaikkia oppimisen osa-alueita. Tekemällä lasten kanssa yhdessä ja call and response -harjoituksilla toimitaan lähikehityksen vyöhykkeellä. Osallistavien harjoitusten avulla lapset oppivat käytännössä taitoja, jotka ovat tavoitteena, kuten esim. äänen käyttöä ja hallintaa, rytmikkaa ja sävelkorvan kehittymistä. Tekemisen sivutuotteena syntyy myös kognitiivinen ymmärrys.

Pidän oppimistavoitteita tärkeänä ja perustan opetussuunnitelmani näille tavoitteille, jotta harjoituksen ja oppimisen taso eivät jäisi yksipuolisiksi. Uutta oppiainesta on tärkeää käsitellä monipuolisesti, jotta syvempi ymmärrys syntyy. Kognitiivinen ymmärrys kehittyy, kun yhdistetään käytäntöä, harjoitukset jäävät mieleen, kun on hauskaa ja psykomotoriikka kehittyy, kun esim. rytmiharjoitukset taputetaan tai soitetaan.

4 Tavoitteiden soveltaminen videoissa

Esikoululaisten vuosisuunnitelman tarkemmat yksityiskohtaiset tavoitteet rakentuivat yleisten tavoitteiden pohjalta. Etäopetusjakso käsitti kouluvuoden kolme viimeistä kuukautta. Sen aikana tarkoitukseni oli käydä läpi suunnitelmani käsittelemättömät aiheet. Alla olevassa taulukossa on nähtävissä opetuksen tavoitteet ja videoiden sisällön suunnitelma.

Viikko	Tavoite	toteutus/harjoitukset
13	tasaisen pulssin ylläpito (Demovideo)	Rytmiharjoitus taputtaen, kehorytmit, Deteggtive andersson
14	tempon vaihtelu, dynamiikka (hiljaiset ja voimakkaat äänet), uuden laulun opettelu	HELLO -harjoitus, Assembly song "Together" ensin kaikulauluna fraasi kerrallaan, sitten säestyksellä
15	musiikkiliikunta, äänen suunta (korkeat-matalat/housevat-laskevat äänet), laulaminen	Hello, Move and freeze, Happy dance, Rollercoaster -harjoitus äänellä seuraten, "Happy song", "Good bye" -laulu
16	Nuottien aika-arvot ja symbolit (Ta-a, Ta, Ti-ti), laulaminen	Peikkotarina alkaa, "Ta, Ta, Ti-Ti, Ta" -laulu, Call and response -rytmit, Mountain king -rytmipeli, Good bye
17	tauko, kahdeksasosanuotti, synkoopin tunnustelu, laulaminen	Tarina, teemana Uusi-Seelanti, "Epo I Tai Tai E" -laulu ja rytmiharjoitus, Papaya rytmit, tauko -harjoitus keijut tasainen pulssi
18	Rumpu - Rytmit jatkuu, laulaminen, uusi laulu, kaanon, tanssi	Tarina, underwater teema Kaanon laulu - ensin kaikulauluna, Rummutus tutun laulun mukana, "Baby shark" koreografialla
19	Rytmiin harjoittelu, musiikkiliikunta, musiikin luomat tunteet ja tunnelmat (duuri ja molli)	Afriikka teema, tarina, marssiminen rumpujen tahtiin, Che Che Kule -kaikulaulu ja tanssi, Elefanti -laulu (duuri-molli), rytmiharjoitus rummulla
19(II)	Kertausta (dynamiikka, tempo, äänen suunta), laulaminen ja hauskanpito	Hello, Rollercoaster, "Together"-laulu, "Ta & Ti-Ti" -laulu, Rytmiharjoitus peikkojen kanssa, Kaikulaulu, kehorytmit, "Good bye"
20	Pasuuna, aulu ja tanssi, rytmiin tunnistaminen	Tarina, Viidakosta Etelämantereelle, Elefanti -marssi, viidakko laulu, Pingviinitanssi (oikea -vasen), rytmiin arvaus -peli
20(II)	kokonuotti, laulu Kaanon, musiikin kuuntelu, duuri-molli kertaus	"Hello", kaanon kolmella Ilonalla, Rytmiopeli kokonuotilla Duuri - Molli -kuunteluharjoitus, rytmit huulipäryllä, "Good bye"
21	musiikkiliikunta, laulaminen, solmisaatio Do, Re, Mi	Tarina, Merirosvo -teema, "The day I went to sea" -laulu, "Pirates" -tanssi, "Old MacDonald" -laulu, "Do, Re, Mi" -laulu
21(II)	melodia, kellopeli, tutustuminen nuotinlukuun, Nuottiviasto, solmisaatio Fa, Sol	"Do, Re, Mi" -laulu käsimerkein ja nuotein, solmisaatio ja nuotinluku -harjoitus Ta-peikon kanssa kaikulauluna, Kapteeni käskää laulu ja rytmiharjoitus
22	Musiikkipeli, musiikin kuuntelu, musiikin muoto	Deteggtive Andersson ja Sylvia Pizzicato -play along, kehoperkussiot, musiikin luomien mielikuvien piirtäminen, Vivaldi: Neljä vuodenaikaa; kevät
22(II)	nokkahuilu, musiikkiliikunta, instrumentin kuuntelu, sävelten toistaminen laulaen	Tarina, taikuri -teema, "Magic carpet" -laulu, "Magic wand" -laulu ja tanssi, sävelkorvaharjoitus nokkahuilulla
23	Rytmit, syke, leikit ja tanssi	"Oh Susanna" -rytmiharjoitus, "Head, shoulders, knees and toes" -laulu vaikeusastetta lisäten, "Five monkeys" -leikki, "Good bye"
23(II)	solmisaation ja käsimerkkien kertaus, solo-tutti, laulaminen, tanssiminen	"Wake up" -lämmittely, "Shake it" - tanssi ilmakitarasoololla, "Sofege -challenge" käsimerkein, "Boomchica boom" call and response laulu
24	Shakerin rakentaminen, soittaminen rytmisä, laulaminen ja soittaminen samanaikaisesti	"Hello", rakennetaan shaker yhdessä, "Shake and stop" -harjoitus "Doctor Knickerbocker" -tanssi ja rytmiharjoitus - kehorytmit, "Together" shakerillä säestäen
25	musiikkiliikunta, jatketaan shakerin soittoa, solmisaatio TI	"Singing in the rain" - tanssi, "Shake" ja "Shake now" -laulut shakerilla rytmisä ja tanssien, uusi versio "Boomchikaboom" -laulusta, Solmisaatio -laulu
26	pidetään hauskaa laulamalla, tanssimalla ja leikkimällä	Tarina loppuu, peikot palaavat kotiin, Tuttu "Wheels on the bus" -laulu, "Music man" -laulu ilmasoittimilla, "Wishy washy washer woman" -lauleikki huiveilla, "I can paint a rainbow" -laulu huiveilla, "Good bye"

Kuva 1. Videoiden tavoitteet ja suunnittelu (Ilona Sirén, 2020)

Tässä osiossa perehdyn videoiden tavoitteisiin ja annan esimerkkejä siitä, millaisia harjoituksia käytin niiden saavuttamiseksi.

4.1 Musiikin tekemisen ilon ylläpitäminen

Ensimmäiseksi tavoitteeksi esikoululaisten vuosisuunnitelmaa tehdessäni nousi musiikista iloitseminen. Viisivuotiaille onnistumisen tunne (vrt. pystyvyyden tunne) on erityisen tärkeää ja Italiassa musiikin opiskelu on tavoitteellista jo alakoulun ensimmäisillä luokilla. Halusin säilyttää hauskanpidon, mutta samalla valmistella oppilaita tuleviin musiikinopintoihin. Sisällytin videoihini oppilaille jo tuttuja musiikkipelejä, joista tiesin heidän nauttivan. Jokaisen harjoituksen taustalla ei mielestäni tarvinnut olla pedagogista tavoitetta, kunhan tekeminen oli hauskaa.

Lähiopetuksessa musiikin tunti alkoi aina Hello -harjoituksella. Harjoitus on kaikulaulu (call and response), jossa esilaulaja tervehtii muita lausumalla rytmisä kirjaimet H-E-L-L-O, ja muut vastaavat. Runo jatkuu, ja jokaiseen fraasiin yhdistetään liike. Harjoituksen voi toistaa esimerkiksi dynamiikkaa, tempoa ja äänen korkeutta vaihdellen. Halusin jatkaa lasten kanssa yhdessä luotua käytäntöä videolla, koska tiesin heidän nauttivan siitä. Harjoitus oli tuttu ja turvallinen ja uskoin sen innostavan lapsia.

4.2 Yhdessä tekemisen tuntu verkossa

Lapset toimivat kokonaisvaltaisesti käyttäen kaikkia aistejaan ja kehoaan. Siksi musiikin esiopetus on monipuolista, aktiivista toimintaa, jossa käytetään hyväksi liikettä, leikkiä, laulua, soittoa ja ilmaisua. Tärkeintä on saada aikaan myönteisiä kokemuksia, joita etenkin yhdessä musisoiminen synnyttää. Musiikki luo yhteenkuuluvuutta myös lasten keskuudessa. (Ruokonen. 2016. s. 60–61)

Sosiaalinen toiminta ryhmässä on tärkeässä roolissa lapsen kehityksessä. Esikoululaiset opettelevat ryhmässä toimimista ja sosiaalista käyttäytymistä. Etäopetuksessa oltiinkin yksin. Pyrin luomaan yhdessä tekemisen tuntua toteuttamalla harjoituksia, joissa tarvittiin useampi ihminen. Näissä tilanteissa editoin itseni useampana kuvaan tekemään harjoituksia. Tämä mahdollisti myös kullekin oppilaalle sopivan tason harjoituksissa. Esimerkiksi rytmiharjoituksista nauttivat lapset saivat seurata toista opettajaa monimutkaisempien rytmien kanssa, ja ne, jotka kokivat rytmit liian vaikeiksi, saattoivat lyödä peruspulssia toisen ”Ilonan” kanssa. Lähiopetuksessa olimme jo päässeet leikkimään, laulamaan ja soittamaan yhdessä, ja se antoi jotain pohjaa jatkamiselle.

4.3 Rytmiset tavoitteet ja musiikkiliikunta

Suurella osalla oli rytmiharjoittelu. Jokaiseen videoon oli sisällytetty yksi tai useampia rytmisiä harjoituksia. Tavoitteeni oli esiopetusvuoden aikana käydä läpi pulssin, tempon ja rytmien merkitykset, sekä nuottien arvot kahdeksasosanuotista puolinuottiin.

Olen pyrkinyt videoissani haastamaan oppilaideni aisteja monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan. Välineinä käytin erilaisia kehorytmejä, pelejä ja leikkejä, rytmien ja symbolien väritystä, sekä helppoja koreografioita ja liikkeitä. Rytmien harjoittelussa käytin myös paljon call and response-metodia.

Useissa harjoituksissa myös tanssittiin helppojen koreografioiden mukaan tai harjoiteltiin rytmejä keho-soittimia hyödyntäen. Vaikka resurssit olivat hyvin rajalliset, nämä harjoitukset olivat helposti toteutettavissa ja opittavissa, sillä videoita on mahdollista katsoa uudelleen useita kertoja. Tanssin ja kehorytmien avulla pyrin aktivoimaan lapsia kinesteettisesti, mahdollistaen erilaisten tempojen ja rytmien tunnistelun ja auttaakseni oppilaita kehittämään rytmitajua.

Videoilla myös visuaalinen tuki on vahvasti läsnä, sillä esiinnyin jokaisella videolla mukana laulamassa ja suorittamassa rytmiharjoituksia. On vaikea todeta visuaalisen tuen hyötyä, sillä suora palaute ja vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä puuttuu. Oppilaat ovat saattaneet taputtaa ja tanssia rytmejä sattumanvaraisesti, jolloin rytmitajun kehitys on huomattavasti heikompi, kuin jos visuaalinen tuki osoittautuisi yhtä tehokkaaksi keinoksi, kuin oli toivottu.

4.4 Instrumentteihin tutustuminen

Päätin tutustua oppilaiden kanssa muutamiin instrumentteihin. Olimme jo lähiopetuksessa kokeilleet rytmisoittimia ja yleisesti alkuopetuksessa käytettäviä instrumentteja. Kotona minulla oli käytettävissä muutamia soittimia. Ideana oli myös antaa esimerkkejä siitä, millaisissa konteksteissa eri instrumentteja voidaan käyttää.

Esimerkiksi pasuuna esiteltiin oppilaille instrumenttina, jolla voidaan saada aikaan elefantin ääntä muistuttava töräys. Olin huomannut vuotta vanhempien oppilaiden kanssa, että useimmille oppilaille pasuuna oli uusi tuttavuus, ja nimi oli vaikea muistaa. Yhdistämällä soittimen elefanttiin, toivoin auttavani oppilaita rakentamaan uutta informaatiota

aiemman kokemuksen pohjalta. Pysin auditiivisen ja kinesteettisen toiminnan avulla helpottamaan uuden informaation sisäistämistä. Toiminnan kautta yhdistin abstraktiin asiaan käytännön harjoituksen. Laulun tekstissä elefantit marssivat hyvästelemään matkaansa jatkavia peikkoystäviään, ja säestyksenä toimi ainoastaan kitara ja pasuuna. Käsistä tehtiin elefantin kärsä, ja välillä soitettiin ilmapasuunalla norsun ääntä. Hauskuutta lisätäkseni ”monistin” itseni kuvaan, kun elefantit lisääntyivät laulun edetessä.

Kuva 2. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 9. (Ilona Sirén, 2020)

4.5 Musiikin teorian perusteisiin tutustuminen

Ruokosen (2016. s.62) mukaan esiopetusikäinen lapsi on herkkä ja innokas oppimaan symboleja, joiden omaksuminen voi myöhemmin olla haasteellisempaa.

Pysin ”pukemaan” teoreettiset opit tarinan ja hauskojen leikkien muotoon, jotta mielenkiinto säilyisi. Videosta toiseen, samat teoreettiset asiat tulivat vastaan eri harjoituksissa, ja niitä toistamalla, pyrin vaikuttamaan lasten oppimiseen, jotta asiat jäisivät mieleen. En tarkoituksella käyttänyt kaikista symboleista oikeita termejä, koska todennäköisesti esim. nuottien nimet opetellaan italian kielellä jatkossa, ja englanniksi opiskelu tässä tapauksessa olisi saattanut sekoittaa käsitteitä. Termejä opeteltaessa myöhemmin, olisivat ne kuitenkin jo tuttuja, jolloin niitä on helpompi omaksua. Hahmot oli tarkoitettu nuottien eriarvoisuuden ymmärtämisen helpottamiseen sekä mielessä säilymiseen. Esimerkiksi peikkojen jalanjäljet muuttuvat nuoteiksi. Huomasimme, että Ta -

peikon ottaessa yhden askeleen, Ti-Ti -peikko joutuu ottamaan kaksi. Tästä opimme, että neljäsosanuotti (Ta) on yhtä pitkä, kuin kaksi kahdeksasosanuottia (Ti-Ti). Kokemus on kokonaisvaltainen, kun siihen yhdistyy visuaalisuus, liike, tarinallisuus ja ääni.

4.6 Monipuolisen musiikin kuunteleminen

Jonkin verran tutkimusta on tehty monikulttuurisen musiikkikasvatuksen tärkeydestä esikoulu ja varhaisopetus ikäisille lapsille. Tiedämme että ympäri maailmaa musiikki ja tanssi on olennainen osa kulttuuriperimää. Osallistumisen, jakamisen ja yhteistyön kautta musiikki yhdistää lapsia kulttuurinsa muiden jäsenten, sekä yhteiskunnan kanssa. Musiikki voi auttaa lapsia tulemaan tutuiksi muiden kulttuurien, uskontojen ja etnisten ryhmien musiikillisen perimän kanssa. Kun lapset kuuntelevat ja reagoivat muiden kulttuurien musiikkiin, he osallistuvat kulttuuristen tapojen välittämiseen ja jakamiseen eteenpäin. Lapset altistuvat vaihtelevien kulttuurien kielille, totumuksille ja uskomuksille musiikin kautta. (Isenberg & Jalongo in Multicultural Music Education)

Peikkojen tarina kulki maailman ympäri, ja tavoitteenani oli sisällyttää eri kulttuurien musiikkia videoihin sen mukaan, minne tapahtumat sijoittuvat kussakin jaksossa.

Kuuntelemalla monipuolista musiikkia oppilas myös altistuu laaja-alaisesti eri soittimien vaihteleville sointiväreille, mikä saattaa johtaa oppilaan kiinnostumiseen instrumenttiopinnoista harrastuksena. Jo uuden nautittavan musiikin löytämisellä ja kuuntelemisella on monia terveydellisiä hyötyjä, kuten stressin lieveneminen, matemaattisen ajattelun kehittyminen ja solujen uusiutuminen. (Harvard Health Publishing, 2011)

4.7 Laulutaidon, äänenkäytön ja sävelkorvan kehittäminen

Ruokosen (2016) mukaan esikouluiässä musiikin opiskelu on erityisen hedelmällistä, koska silloin voidaan luoda pohja myöhemmille musiikillisille taidoille. Syvempää ymmärrystä teorioista ei tarvita siihen, että lapsi voi reagoida rytmeihin, tunnistaa ja muistaa melodioita sekä kehittyä näissä taidoissa. Laulutaidon oppimisessa esikouluikäiset ovat keskimäärin jo ohittaneet jäljittelyn vaiheen. Koulun aloitusvaiheessa musiikin oppiminen painottuu tonaalisen järjestelmän omaksumiseen. Tällöin *”oppimisen kohteena ovat*

säveljärjestelmämme elementaariset rakenteet eli musiikin aakkoset” (Ruokonen, 2016. s. 62).

Luokkala kertoo viisi- ja kuusivuotiaiden lasten jo pystyvän kontrolloimaan laulamistaan, sekä käyttävän ääntään ennakkoluulottomasti ja luovasti. Musiikillinen muisti ja sisäisen kuulemisen taito kehittyvät myös vauhdilla tässä iässä. (Luokkala, 2018, s. 44)

Tavoitteenani oli sisällyttää jokaiseen videoon vähintään yksi laulu, jonka mukana oppilaiden on mahdollista laulaa. Lisäksi videoissa oli lauluja, joiden opettelemiseen en käyttänyt juurikaan aikaa, mutta joista oppilaille uskoakseni jää jo yhden kuuntelukerran jälkeen joitain osia muistiin, ja näitä kohtia voi hyräillä mukana. Tällaisia lauluja käytin usein tanssin ja liikkeen taustana, jotta oppilaan on myös mahdollista keskittyä ainoastaan liikkeisiin. Pyrin valitsemaan myös lauluja ja leikkejä, joissa äänellinen ilmaisu ei ollut melodista laulua, vaan erilaista äänenkäyttöä, kuten liikkeen kanssa ääntelyä, eläinten ääniä, ääniefektejä ja rapin kaltaista puhelaulua. Näin toivoin rohkaisevani ujompiakin oppilaita käyttämään ääntään. Koska olin jo ehtinyt tutustua oppilaisiin ja huomannut, että suurin osa heistä omaksuu tarttuvaa melodioita hetkessä, halusin tuoda vaihtelevuutta lauluihin, ja esitellä myös paljon uutta musiikkia.

Musiikillista muistia ja sisäistä kuulemisen taitoa harjoitin lauluilla, joissa osia kappaleista lauletaan vain mielessä. Uusien laulujen opettelemiseen käytin paljon kaikulaulua. Tämä on Luokkalan mukaan myös hyvä keino harjoitella sävelpuhtautta (Luokkala, 2018 s. 44).

Äänen suunnan hahmottamiseen ja hallitsemiseen kehitin animaation, jossa vaunussa istuva kissa kulkee vuoristoradalla ylös ja alas. Tarkoituksena on seurata kissaa äänellä. Tämä harjoitus oli osittain tuttu oppilaille lähiopetuksesta, ja olin huomannut heidän seuraavan äänellä luonnostaan vuoristoradan ylä- ja alamäkiä. Yhdistin myöhemmin vuoristoradan kulkemaan nuottiviivaston päällä, helpottaakseni nuotinluvun hahmotusta.

Tutustuimme myös kaanoniin³. Kaanonlaulut olivat mielestäni hyviä harjoituksia harmonioiden kuuntelemiseen, sekä moniääniseen lauluun tutustumiseen. Olin lähiopetuksessa huomannut, että oppilaat lauloivat mielellään päällekkäin kukin omaa

---

³ Kaanon on kontrapunktiivinen (kontrapisteeseen perustuva) säveltämistekniikka, jossa monta ääntä esittää samaa melodiaa eri aikaisesti. ([https://en.wikipedia.org/wiki/Canon_\(music\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Canon_(music)))

lauluun, kovaäänisesti, muista välittämättä. Kaanonissa he saivat tehdä juuri sitä, kuitenkin ohjatusti ja harmonioita ja muita ääniä kuunnellen

4.8 Musiikin yhdistäminen muuhun luovaan toimintaan

Piispanen (2019, s. 156) kirjoittaa taiteiden yhdistämisen kuuluvan perinteisesti suomalaiseen musiikkikasvatukseen. Lapsia voidaan kannustaa ilmaisemaan itseään monipuolisesti integroimalla musiikkia esimerkiksi sanataiteeseen tai kuvalliseen ilmaisuun. Ruokosen mukaan eheyttävä kasvatus käyttää musiikkia apuna myös muiden opittavien ilmiöiden ja aineiden opetuksessa (Lindeberg-Piironen & Ruokonen, 2017, s. 305).

Saarikallio (2013) kirjoittaa musiikin olevan kokemuslaji, jolla on voimakas yhteys tunteisiin. Parhaimmillaan musiikinopetus tarjoaa syviä ja henkilökohtaisia elämyksiä, jotka tukevat sosiaalisemotionaalisten taitojen ja minuuden kehittämisessä. (Saarikallio, 2013, s. 37)

Tarinallisuuden yhdistäminen ja kehollinen ilmaisu olivat helppo sisällyttää videoihin. Hieman maantietoa ja kulttuurien tuntemusta yhdistyi peikkojen tarinaan, ja lisäsin kuvia, videoita ja faktoja maista, joissa peikot vierailivat, sekä maailmankartan, josta näki peikkojen matkan.

Lähiopetuksessa piirsimme ja maalasimme musiikin luomia mielikuvia, sekä mietimme, millaisia tunteita kuuntelemamme musiikki herättää. Pyrin tuomaan videoihin samankaltaista kuuntelua ja omien tuntemusten tutkiskelua pyytämällä oppilaita piirtämään videolla soivan musiikin kanssa.

4.9 Videoiden visuaalinen ilme

Omaa toimintaani ohjasi voimakkaasti estetiikka. Pidin videoiden pirteää ilmettä tärkeänä keinona innostaa ja motivoida oppilaita osallistumaan opetukseen. Kiinnitin huomiota mahdollisuuksien mukaan kuvauspaikkoihin ja editointiin, jotta lapsille olisi tarjolla visuaalisia virikkeitä. Ulkonaliikkumiskiellon aikana jouduin kuvaamaan videot kotonani. Tällöin editoin kunkin videon miljöön teeman sopiviksi. Alun perin tähän oli syynä se, että pienessä asunnossa oli vaikeaa löytää sopivaa valaistusta ja tilaa ilman ylimääräisiä huonekaluja. Rajoitusten hellittäessä pääsin kuvamaan videoita ulkona, jolloin editointi

helpottui suurelta osin, mutta jouduin usein nauhoittamaan ääniraidan jälkikäteen, mikä hieman vaikutti lopputulokseen.

Kuva 3. Esimerkki visuaalisesta ilmeestä sulkutilan aikana kuvatussa videossa. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 11. (Ilona Sirén 2020)

Tarinan kuvittaminen oli mielestäni tärkeää, koska uskoin sen auttavan oppilaita seuraamaan englanninkielistä tarinaa. Piirtämieni peikkojen hahmot kulkivat mukana harjoituksissa, ja muut tarinassa ja harjoituksissa esiintyvät satuhahmot hain ilmaisista kuvapalveluista.

Kuva 4. Nuotinluku- ja lauluharjoitus Ta -peikon kanssa. Kuvakaappaus opetusvideosta Reception Music 12. (Ilona Sirén 2020)

5 Tutkimuksen toteuttaminen

Ensimmäinen osa tutkimusta oli kirjallisuuskatsaus, jossa perehdyin laajasti musiikkipedagogiseen kirjallisuuteen. Tavoitteena oli selvittää pedagogisia näkökulmia ja perusteita opetuksen taustalla.

Toinen tavoitteeni oli tutkia tekemieni videoiden merkitystä testiryhmäläisille, ja tulevaisuudessa luoda uusi paranneltu ja viimeistelty kokonaisuus havaintojeni pohjalta. Haastattelin testiryhmäläisten vanhempia kyselylomakkeen⁴ avulla, selvittääkseni, miten lapset suhtautuivat videoihin, mitkä asiat olivat heidän mielestään kiinnostavia, ja mitkä ylittivät viisivuotiaan ymmärryksen.

5.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni on laadullinen toimintatutkimus. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jossa on pyrkimyksenä ymmärtää tosiasioita, ja tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2003, s. 151–153). Laadulliselle tutkimukselle tyypillisesti keräsin aineistoa oppilaiden vanhemmille suunnatulla kyselyllä saadakseni vastauksia tutkimuskysymyksiini.

Toimintatutkimuksessa on tarkoituksena saada aikaan muutoksia, kehittää toimintaa, sekä tutkia niiden seurauksia (Toikko & Rantanen 2009, s. 30).

Tutkimusraporttia kirjoittaessani, löysin piirteitä fenomenologisesta, narratiivisesta ja hermeneuttisesta tutkimuksesta, vaikka ne eivät sisältyneetkään alkuperäiseen strategiaani. Raportistani tuli puolivahingossa narratiivi. Toimintaani tutkimalla haluan kehittää sitä ja oppia lisää.

Empiirinen eli kokemusperäinen tutkimus perustuu tutkimuskohteen konkreettiseen havainnointiin, analysointiin ja mittaamiseen (Jyväskylän yliopisto, 2014). Opetukseni toteutusta olen analysoinut suhteessa musiikkipedagogiikan taustateorioihin.

---

⁴ Katso liite 1.

5.2 Aineiston hankinta

Kirjallisuuskatsaukseen keräsin aineistoa kasvatustieteiden kirjallisuudesta, verkkosivustoilta, sekä opetusmateriaaleista. Olin opintojeni aikana kerännyt jo hyvän määrän musiikkikasvatuksellista kirjallisuutta kotikirjastooni, ja monet lähteet löytyivätkin kirjastojen lisäksi omasta hyllystä.

Palautteen keräämistä, ja oppilaiden kokemusten ymmärtämistä varten järjestin kyselyn, johon toivoin oppilaiden vastaavan vanhempiensa avustuksella. Kysely on aineistonkeruun muoto, jonka etuna on mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto. Aineisto voidaan analysoida tietokoneen avulla. Koska kysely on helppo toteuttaa, säästää se tutkijan aikaa ja vaivannäköä, ja on näin ollen tehokas menetelmä. Kyselytutkimuksen heikkouksina pidetään aineiston pinnallisuutta ja tutkimuksen teoreettista vaatimattomuutta. Muita ongelmia aiheuttavia tekijöitä ovat mahdolliset väärinymmärrykset, vastauskato, vastaajien rehellisyys ja suhtautuminen tutkimukseen sekä perehtyneisyys kyseiseen asiaan ja tutkijalta vaadittavat tiedot ja taidot hyvän lomakkeen laatimiseen. Kysymykset muotoillaan yleensä avoimien kysymysten, monivalintakysymysten tai asteikkojen muotoon. (Hirsjärvi et al. 2003, s. 180–187)

Kyselylomake sijaitsi Google Forms -sovelluksessa. Palautteen saaminen oppilailta ei olisi ollut etäyhteyksien avulla mahdollista, joten kysely lähetettiin sähköpostitse vanhemmille. Toivoin kuitenkin heidän vastaavan kyselyyn yhdessä lasten kanssa, jotta lapsen mielipide näkyisi vastauksissa. Kyselyssä oli sekä suljettuja, että avoimia kysymyksiä ja niitä oli yhteensä kymmenen, joista kaksi olivat vapaaehtoisia. Kysely tehtiin englannin ja italian kielillä.

5.3 Tulosten luotettavuus

23 perheestä kyselyyn vastasi 13. Toivoin vastausprosentin olevan suurempi, mutta tämä riitti hyvin suuntaa antaviin tuloksiin. Tutkimustulokseen virheitä on saattanut tuottaa se, etten tiedä vastanneiden vanhempien taustaa. Voisi olettaa, että perheet, joissa videoillani ei ole ollut merkitystä, tai musiikin arvostus ylipäättään, saati oppiaineena, ei ole korkea, eivät ole vastanneet kyselyyn. Oletettavasti musiikillisista ja kulturelleista perheistä tulevilla lapsilla on paremmat edellytykset musiikin omaksumiseen. On mahdollista, että joidenkin oppilaiden kohdalla harjoitusten taso on ollut liian korkea, ja onnistuminen

saavuttamattomissa, eikä tästä syystä videoita ole edes katsottu. Tämä jää tutkimuksessa selvittämättä. Lähtöajatuksena on kuitenkin, että videot ovat osa opetusta, ja näin ollen pakollisia myös esikoululaisille. On myös mahdollista, että osa oppilaista on seurannut opetusta ilman aikuista, jolloin vanhemmat ovat saattaneet kokea kyselyyn vastaamisen hankalaksi.

Viimeisen videon julkaisupäivästä on kulunut lähes yhdeksän kuukautta. Suurin osa videoiden sisällöstä on varmasti valunut jo mielestä, ja ryhmäläiset ovat aloittaneet koulunkäynnin, sekä musiikin tavoitteellisen opiskelun uuden opettajan kanssa. Kysely oli ollut hyvä tehdä heti kouluvuoden päätyttyä. Kuitenkin mieleenpainuvimmat asiat ovat tulleet nyt hyvin esille juuri siitä syystä, että aikaa on kulunut.

6 Tutkimustulokset ja niiden tulkinta

Tutkimustulosten analysointi tapahtui Googlen Forms -sovelluksella, jossa myös kysely toteutettiin. Ohjelma loi valmiin yhteenvedon vastauksista kuvioina, joten niitä oli melko helppo analysoida. Useimpiin monivalintakysymyksiin oli mahdollista antaa myös muu vapaamuotoinen vastaus, mikä aiheutti hajontaa ja vaikeutti hieman tulosten analysointia.

Tässä kappaleessa esittelen kysymykset ja niihin saadut vastaukset. Kyselyyn vastasi sähköpostilla lähetetyn muistutuksen jälkeen yhteensä 13 perhettä. Vastaukset annettiin nimettömänä.

6.1 Kyselylomakkeen kysymykset ja tulokset

Ensimmäinen kysymykseni koski videoiden katselukertoja. Kolmestatoista vastanneesta yhden perheessä videoita oli katsottu keskimäärin kaksi kertaa, ja kaikki muut vastasivat, että videoita on katsottu kolmesti tai enemmän.

Toisessa kohdassa kysyin, katsoivatko lapset videon yksin vai aikuisen kanssa. Tähän oli mahdollista myös antaa muu vastaus. Kymmenen vastanneista oli katsonut videon aikuisen tai vanhemman kanssa, kaksi yhdessä vanhemman ja sisarusten kanssa, ja yksi sekä vanhemman kanssa että yksin.

Kolmannessa kysymyksessä pyrin selvittämään, kuinka lapset ovat suorittaneet harjoitukset. 53,8 % lapsista oli suorittanut tehtävät itsenäisesti ja 46,2 % yhdessä aikuisen kanssa. Kukaan ei vastannut, ettei lapsi olisi osallistunut harjoituksiin lainkaan, tai että lapsi olisi suorittanut tehtävän yksin vanhemman opastuksen jälkeen.

Neljänneksi kysyin, oliko joku videoista katsottu muita useammin. Kahdeksan vastaajista kertoi, että joku video oli muita suositumpi, mutta eivät muista, mikä niistä. Yksi vastasi, ettei yhtään videota katsottu useammin kuin muita, ja loput olivat kirjoittaneet vastauksiin irrallisia harjoituksia, tai useita videoita. Vastauksista näkyi suuri hajonta

Viides kysymys oli avoin ja siinä kysyttiin, oliko videoissa sisältöä, jonka lapset edelleen muistavat. Kaksi vastanneista kertoo lapsensa muistavan monia osia, kolme vastasi, ettei mitään erityisesti jäänyt mieleen. Kaksi muistaa rytmiharjoitukset ja nuottien pituudet. Yksittäiset laulut tulevat esille vastauksissa, kuten myös tarina vuorenpeikoista.

Taikatempu, eli videoeditoinnit ovat tehneet vaikutuksen lapsiin. Opettajan katoaminen ja ilmestyminen, monistuminen ja taikasauva ovat jääneet mieleen. Yhdelle mieleenpainuvinta oli puutarhassa kuvattu video.

Kuudennessa kysymyksessä pyrin selvittämään, katsoivatko lapset videon kokonaisuudessa yhdeltä istumalta vai osissa. Yksi vastanneista oli katsonut videot välillä taukoja ottaen ja kaikki muut kertoivat lasten katsoneen videot helposti ilman taukoja.

Seitsemännessä kohdassa kysyin, mikä oli kiinnostavinta tai hauskinta videoissa. Vastaukset olivat hyvin erilaisia keskenään. Oman opettajan näkeminen videolta tuntui nousevan esiin useammassa vastauksissa. Myös tietyt laulut ja musiikki yleisesti, sekä vuorenpaikkojen tarina ovat olleet kiinnostavia. Yhden mielestä eri instrumenttien esittely oli hauskinta. Kaksi vastaajista mainitsi myös erikoisefektit ja taikatempu. Yksi vastasi, että kaikki oli hauskaa, eikä mitään erityisesti noussut suosikiksi. Kaksi vastanneista ei enää muistanut muuta, kuin että videoita oli hauska katsoa, ja yksi antoi vastaukseksi: lasten iloinen reaktio.

Seuraavassa kohdassa kysyin, mikä oli ollut liian vaikeaa, tai tylsää. Kahdeksan vastanneista oli kirjoittanut avoimeen kysymykseen vastaukseksi, ettei mikään ollut liian vaikeaa tai tylsää. Kaksi olivat vastanneet, että rytmiharjoitusten ja liikkeiden nopeutuessa, lapset olivat kokeneet tehtävät vaikeiksi, tai ne eivät tulleet luonnostaan. Yksi mainitsi myös joidenkin kappaleiden olleen liian pitkiä. Yksi ei muistanut, mikä olisi ollut vaikeaa, ja yksi mainitsi kotona videoiden katselun ilman luokkakavereita olleen vaikeaa.

Lähes kaikki vastanneet olivat täyttäneet myös lomakkeen vapaaehtoiset kohdat, joista ensimmäisessä pyydettiin nimeämään symboleja, ja toiseen sai vapaasti antaa kommentteja videoista. Neljä vastanneiden lapsista muistivat eriarvoisten nuottien merkityksen, sekä nuottiavaimen ja -viivaston. Kaksi oppilaista muistivat puolinuotin olevan Ta-a-peikon jalanjälki, neljäsosa-, ja kahdeksasosanuotit Ta ja Ti-Ti -peikkojen jalanjäljet. Toinen heistä tunnisti myös nuottiavaimen ja -viivaston. Kaksi muistivat vain nuottiavaimen ja kaksi ei muistanut mitään symboleista.

Viimeisen kohdan kommentit olivat terveisiä vanhemmilta ja oppilailta. Kommenteissa tuli esille mm. vanhempien toive videoiden säilyttämisestä. Yksi vanhemmista kertoi nuoremman lapsensa osallistuneen isoveljen musiikin tunneille, ja odottavan innolla

pääsevänä itse laulamaan 'Miss Ilonan' kanssa. Toinen oli kirjoittanut, että isoäitikin oli laulanut ja leikkinyt mukana, ja että ne ovat sulkuutilan aikaisista muistoista parhaita. Hauskaa oli ollut monilla, ja se olikin yksi tärkeimmistä tavoitteistani.

6.2 Yhteenveto

Vastauksissa on nähtävissä melko suuri hajonta. Suurin osa vastanneista on ymmärtänyt videoiden idean ja tarkoituksen, mutta osalle musiikintunnit videon välityksellä eivät ole olleet yhtä mielekkäitä ja helposti seurattavia, kuin lähiopetuksessa. Vastaukset tukivat pitkälti omia arvelujani videoiden toimivuudesta, eikä niistä ilmennyt suuria yllätyksiä, lukuun ottamatta monia kiitoksia ja terveisiä, joita en osannut odottaa.

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni oli: Mitä on tärkeää ottaa huomioon esikoululaisten musiikin etäopetusta suunnitellessa? Vastaus tähän kysymykseen löytyi pääasiassa kirjallisuudesta, jota tutkin suunnitellessani opetusta. Musiikinopiskelun tulisi olla innostavaa, ja luoda myönteisiä kokemuksia sekä vahvistaa positiivista minäkuva. Tärkeää on ottaa huomioon herkkyyksikaudet, jotta opetus on motivoivaa ja uudet opit omaksuttavissa, sekä toimia lähikehityksen vyöhykkeellä, joskin videon välityksellä on haastavaa ottaa huomioon jokaisen oppilaan potentiaalinen taso. Siinä voi kuitenkin auttaa harjoitusten suunnitteleminen niin, että vaikeustasoa voi lisätä tarvittaessa. Osallistava toiminta ja lapsilähtöisyys on keskeistä. Harjoitukset, jotka ovat innostaneet lapsia ja olleet sopivan tasoisia, ovat jääneet mieleen ja niitä halutaan toistaa edelleen.

Erytisesti etäopetuksessa on pohdittava, kuinka ilo ja mielenkiinto säilyy, kun opetus ei tapahdu vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden ja opettajan kanssa. Tämä johtaa seuraavaan tutkimuskysymykseeni, joka oli: Mitkä seikat tekivät videoista esikoululaisille mieluisia? Tähän kysymykseen sain vastauksen tutkimustuloksista.

Tutkimustuloksista nousi esille tutun opettajan näkemisen tärkeys. Monille mielenkiintoista oli nähdä juuri oma opettaja tekemässä osittain lähiopetuksesta tuttuja harjoituksia. Mielenkiinto ei olisi varmaankaan säilynyt yhtä hyvin, jos olisin lähettänyt muiden tekemiä videoita tai harjoituksia, joissa en itse esiinny.

Myös omalla asenteellani uskon olevan suuri merkitys. Kontakti lapsiin puuttui videoilla, mutta pyrin vaikuttamaan siltä, että puhun juuri heille, katsoin kameraan, hymyilin,

innostuin itse jokaisesta harjoituksesta ja tarinan käännteestä, ja annoin naurun tulla, kun se spontaanisti syntyi. Ajoittain jouduin stressin keskellä pusertamaan hymyn huulilleni, mutta huomasin pian sen olevan melko helppoa, kun keskityin videoita kuvatessani positiiviseen asenteeseen. Kuvausessioista tuli itsellenikin tauko muusta maailmasta, jonka aikana pääpaino oli iloisuudessa ja hauskuudessa.

Osa lauluista oli koettu vaikeiksi tai liian pitkeiksi. Olisin voinut selkiyttää paremmin, mitkä laulut oppilaan on tarkoitus oppia laulamaan, ja mitkä on tarkoitettu tunnelman luojiksi, tanssien taustamusiikiksi, tukemaan tarinaa tai vain kuunneltaviksi. Joissakin harjoituksissa on saattanut aiheuttaa epäselvyyttä se, että ne on nopeasti selitetty tai esitetty, jonka jälkeen harjoitus jo tehtiin yhdessä. Tällaisia ovat esimerkiksi monet rytmiharjoituksista. Niitä oli kuitenkin tarkoitus toistaa ja harjoitella, kuten normaalissa opetustilanteessa olisimme tehneet. Yhtä laulua ja harjoitusta kerrataan monta viikkoa musiikintunneilla, ja samoihin harjoituksiin palataan aina uudelleen. En nähnyt kuitenkaan järkeä samojen harjoitusten uudelleen kuvaamisessa, joten mainitsin videoissa, että ne on mahdollista katsoa uudelleen ja harjoitella uusia asioita.

Myös ryhmän puuttuminen tulosten perusteella vaikutti motivaatioon. Lähiopetuksessa harjoitukset tehtiin ryhmässä, ja ryhmän innostus tarttui kaikkiin, vaikka joistakin oppilaista olisi ollut mielekkäämpää juosta ympäri pihaa tai potkia palloa, kuin olla musiikintunnilla. Saattaa olla, että sulkuutilan aikana ne lapset, jotka kokivat musiikintunnit tylsiksi ilman kavereita, ovat jättäneet ne väliin, jos aikuinen ei ole ollut vieressä vahtimassa. Mahtavaa olisikin, jos jatkossa voisin toteuttaa videot niin, että niillä esiintyisi myös lapsia. Jos apunani olisi vaikka omat lapseni, voisi harjoitusten tekeminen tuntua mielekkäämmältä, ja videoilla esiintyvät lapset tulisivat todennäköisesti tutuiksi oppilaille, vaikka eivät todellisuudessa olisikaan luokkakavereita.

Uskon että lapset, jotka ovat tehneet harjoituksia sisarustensa kanssa ovat nauttineet niistä eniten, koska jonkinlainen ryhmän tuki ja yhteisöllisyys on ollut läsnä. Myös vanhempien osallisuus on varmasti ollut merkittävässä roolissa lasten viihtyvyyden kannalta. Videot ovat saattaneet toimia välineenä vanhemman ja lapsen yhteisen hetken löytämisessä.

Vaikka esikoululaisten musiikintunnit lähiopetuksessa kestävät 45 minuuttia, usein sisältöä on vähemmän, kuin videoissa. Harjoituksia toistetaan monta kertaa ja samaa harjoitusta tai laulua saatetaan pyöritellä hieman muokkaillen paljon pidempään kuin videolla.

Ajattelin videoiden olevan liian intensiivisiä ja nopeatempoisia lasten katsottavaksi kerralla, mutta tämä oli ilmeisesti turha huolenaihe, sillä vain yksi vastasi lapsensa tarvitsevan taukoja harjoitusten välissä.

Kysymyksiin oli mahdollista vastata englanniksi tai italiaksi. Huomasin tuloksia tarkastellessani, että usein italiankielisissä vastauksissa nousi esiin videoista kulunut aika, ja muistikuvien hälväminen. Englanniksi vastanneet taas muistuvat hyvin tarkasti yksityiskohtia ja harjoituksia. Yhtään ”en muista” vastausta ei kirjoitettu englanniksi. Tästä saattaisi olla pääteltävissä, että joissakin perheissä, joissa ei puhuta englantia, ei opetuksesta olla saatu yhtä paljon irti. Tämä on tärkeä näkökohta monikielisessä opetuksessa, ja jatkoa ajatellen haluan panostaa tarinan ja ohjeiden ymmärrettävyyteen yhä enemmän, jotta kiinnostus pysyisi paremmin yllä kielitaidosta riippumatta.

Kolmas tutkimuskysymykseni oli: Mitä videoaineistosta on perusteltua säilyttää uudistettuun materiaaliin? Paranneltuun videosarjaan on tulosten perusteella tärkeää tuoda kielellistä selkeyttä, ja tarkastella perusteellisemmin uusia asioita, mikäli tavoitteena on oppia myös musiikin teoreettisia asioita, kuten nuotinlukua. Hauskuutta videoihin toi tarinallisuus, visuaalinen ilme, sekä pienet, editoinnilla mahdolliset yksityiskohdat, yllätykset ja taikatempot. Hauskanpito motivoi lapsia osallistumaan, ja mahdollistaa myönteiset musiikkielämykset, jotka ovat olennainen osa musiikin esiopetusta. Nämä seikat ovat näin ollen perusteltua tuoda jatkossakin osaksi videoita. Improvisaatiota olisi hyviä sisällyttää etäopetukseen ja jään pohtimaan, kuinka se olisi mahdollista toteuttaa tulevaisuudessa. Yksi ehdotus olisi esimerkiksi lukea peikkotarina nauhalle kokonaisuutena, ja oppilaat saisivat luoda äänimaisemaa tai improvisoida ääniefektejä tyhjiin kohtiin soittimilla tai ääntä käyttäen.

7 Pohdinta

Tutkimus olisi ollut paras toteuttaa lähempänä etäperiodia. Opinnäytetyöni aihe, ja sitä myötä tutkimuskysymys ja kysymykset testiryhmälle muotoutuivat kuitenkin lopulliseen muotoonsa pitkän pohdinnan jälkeen vasta uuden vuoden vaihteessa, jolloin videoista oli kulunut jo yli puoli vuotta aikaa. Suurin osa vastauksista saapui vasta maaliskuun aikana.

Opinnäytetyöprosessini alkoi jo suunnitellessani opetusta syksyllä 2019. Sen aikana olen pohtinut syvästi pedagogisia arvojani ja perusnäkemystäni. Kyselylomakkeiden vapaita kommentteja lukiessani liikutuin kyyneliin, ja ymmärsin videoiden merkityksen pienille, koulustaan ja normaalista arjesta eristetyille esikoululaisille, mutta myös vanhemmille. Tämä ymmärrys hiljensi myös sisäisen kriitikkoni hetkeksi, ja muistin tekeväni opetusta oppilaitani, en itseäni, saati sitä kriitikkoa varten. Palasin uudelleen ja uudelleen opintojeni ensimmäisen vuoden luentomateriaaleihin, ja huomasin hyödyntäväni oppeja pedagogiikan kursseilta jokaisessa opetustilanteessa. Näitä tietoja oli laitettu käytäntöön jo harjoitusoppilaiden kanssa opiskelun aikana, mutta ensimmäisen opetusvuoteni aikana tosielämässä ymmärsin niiden tärkeyden.

Opinnäytetyöni tarkoitus oli kerätä taustatietoa tulevaa projektia varten, mutta suurin hyöty on ollut oma oppimisprosessini. Projekti on syventänyt pedagogiikan ymmärrystäni ja tunnen kasvaneeni valtavasti pedagogina prosessin aikana. Ymmärrän koulutukseni aikana käytyjen kurssien ja aineiden merkityksen ja näen opintoni kokonaisuutena. Olen tutkimuskysymykseni ohella tullut vastanneeksi hiljaiseen kysymykseen sisälläni: Miten ja miksi minusta (muka) tulisi pedagogi?

7.1 Ehdotuksia jatkotutkimuksesta

Mielenkiintoista olisi ollut selvittää, mitä konkreettista oppilaat muistavat esimerkiksi instrumenteista tai nuottiviivastosta ja muista symboleista. Tämän voisi selvittää opettajan haastattelulla. Jatkotutkimusta voisi tehdä myös lähikehityksen vyöhykkeen toteutumisesta esim. antamalla videot uudelleen katsottaviksi ja haastatteleamalla lapsia ja vanhempia videoiden katselun jälkeen, ehkä jopa jokaisen videon erikseen. Kokeilun voisi tehdä myös uudelleen nykyisen esikoululuokan kanssa, ja haastatella heitä tarkemmin ja lyhyemmän ajan kuluttua. Tässä tapauksessa tosin tuloksiin saattaisi merkittävästi

vaikuttaa se, etten opettanut kyseistä luokkaa, eivätkä oppilaat entuudestaan tunne minua.

Maailman laajuinen pandemia on jo pakottanut digiloikkaan ja uudenlaisten välineiden sekä menetelmien käyttöön. Ainoana oikeana pidettyyn tapaan opettaa musiikkia on tullut iso särö, joka valaisee uusia mahdollisuuksia. Miten videoavusteinen opetus voidaan mahdollisen hedelmällisellä tavalla integroida ”uuteen normaaliin” opetukseen. Se jää nähtäväksi.

Lähteet

Cacciatore, R., Korteniemi-Poikela, E. & Huovinen, M. (2008). *Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa*. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara, P. (2003). *Tutki ja Kirjoita*. Vantaa: Dark Oy.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A. & Mäkinen, L. (1993). *Musiikki varhaiskasvatuksessa: Hip Hoi, Musisoi!*. Tampere: Tammer-Paino Oy

Lindeberg-Piiroinen, A. & Ruokonen, I. (toim.). (2017). *Musiikki varhaiskasvatuksessa - käsikirja*. Helsinki: Classicus.

Luukkala, M. (2018). *Musiikin varhaiskasvatuksen käsikirja Musiikkimatkailejoille*. Suomi: Suomen Musiikkimatka.

Nivbrandt Wedin, E. (2019). *Spela med hela kroppen: Rytmik och motorik i undervisningen*. Halmstad: Bulls Graphics.

Ojanen, M. (2007). *Positiivinen psykologia*. 2. Painos. Helsinki: Edita

Piispanen, U. (2019). *Muskarisoppa: Reseptejä varhaisiän musiikkikasvatukseen*. Latvia: Livonia Print.

Ruokonen, I. (2016). *Esi- ja alkuopetuksen musiikin didaktiikka*. Helsinki: Otava.

Saarikallio, S. (2013). *Musiikki on kokemuslaji*. Teoksessa: P. Jordan-Kilkki, E. Kauppinen & E. Korolainen-Viitasalo (toim.), *Musiikkipedagogin käsikirja: Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa* (s. 37-45). Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy

Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. (1994). *Laadullisen tutkimuksen työtapoja*. Rauma: Kirjapaino West-Point Oy

Toikko, T. & Rantanen, T. (2009). *Tutkimuksellinen kehittämistoiminta*. Tampere: Tampere University Press

Tynjälä, P. (1999). *Oppiminen tiedon rakentamisena: Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita*. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Internet-lähteet

Ahokas, M. (n.d.). Albert Bandura (1977): Social learning theory. Haettu 23.04.2021.
<https://www.avoin.helsinki.fi/oppimateriaalit/sosiaalipsykologia/bandura.htm>

Beloglovsky, M. & Daly, L. (2015). Early Learning Theories Made Visible. Haettu 23.04.2021.
<https://www.scribd.com/read/344851558/Early-Learning-Theories-Made-Visible>

Garhart Mooney, C. (2013). Theories of Childhood, Second Edition: An Introduction to Dewey, Montessori, Erikson, Piaget & Vygotsky. Haettu 23.04.2021.
<https://www.scribd.com/read/345087459/Theories-of-Childhood-Second-Edition-An-Introduction-to-Dewey-Montessori-Erikson-Piaget-Vygotsky>

Harvard Health Publishing. (2011). Music and health. Haettu 26.04.2021.
<https://www.health.harvard.edu/staying-healthy/music-and-health>

London school of management education. (2019). The three (3) domains of learning – cognitive; affective; and psychomotor (caps) – it's application in teaching and learning. Haettu 09.03.2021.
<https://lsme.ac.uk/blog/the-three-3-domains-of-learning>

Marjanen, K. (2017). Musiikkisuunnittelu varhaisiän musiikinopetuksen näkökulmasta. Haettu 10.04.2021.
<https://fisme.fi/wp-content/uploads/2017/08/Musiikkisuunnittelu-va-rhaisi%C3%A4n-musiikinopetuksen-n%C3%A4k%C3%B6kulmasta-Marjanen.pdf>

Jyväskylän Yliopisto, KOPPA. (2014). Tutkimusstrategiat. Haettu 26.04.2021.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat>

Multicultural Music Education. (n.d.). What is multicultural music education and why is it important?. Haettu 26.04.2021.
<https://multiculturalmusiceducation.weebly.com/>

Opetushallitus. 2014. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Haettu 11.4.2021.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

TeachThought. (2014). Learning Theories: Jerome Bruner On The Scaffolding Of Learning. Haettu 26.04.2021.
<https://www.teachthought.com/learning/learning-theories-jerome-bruner-scaffolding-learning/>

Liite1: Kysely esikoululaisten vanhemmille

29.4.2021

Reception music videos

Reception music videos

Survey for reception 2019-2020 pupils and their parents. It is a survey regarding the series of videos I created and used for my music lessons during the lockdown period in the spring 2020. The survey will be used as research for my bachelor's thesis at Novia University of Applied Sciences. The survey is completely anonymous, and the two last boxes are optional. Thank you for your help!

Kind regards,
Ms. Ilona Sirén

*Pakollinen

1. How many times did your child watch each video? (Quante volte ha guardato tuo figlio ogni video?) *

Merkitse vain yksi soikio.

- 0
- 1
- 2
- 3 or more (o più)

2. Did they watch the video alone or together with a parent or adult? (Hanno guardato il video da soli o con un genitore o un adulto?) *

Merkitse vain yksi soikio.

- Alone (da solo)
- With a parent (con un genitore)
- With another adult (con un altre adulto)
- Muu: _____

29.4.2021

Reception music videos

3. How did your child do the exercises? (Come/In che modo ha fatto tuo figlio gli esercizi?) *

Merkitse vain yksi soikio.

- Not at all (affatto)
- Alone (da solo)
- With an adult (con un adulto)
- After guidance from an adult (Dopo la guida di un adulto)

4. Was there a video that your child watched more times than the other? Do you remember which one? (C'è stato un video che tuo figlio ha visto più volte dell'altro? Si ricorda quale?) *

Merkitse vain yksi soikio.

- no
- yes, but i dont remember which one (si, ma non ricordo quale)
- Muu: _____

5. Was there any content in the videos that stayed with your child that they still remember? (C'era qualche contenuto nei video che è rimasto con tuo figlio che ancora ricorda?) *

29.4.2021

Reception music videos

6. How did your child manage to watch the entire video? (Com'è riuscito/a a guardare il video intero?) *

Merkitse vain yksi soikio.

- They didn't (Non è riuscito/a)
- With breaks (con pause)
- Easily (facilmente)
- Muu: _____

7. What was the most interesting and exciting part of the videos? (Qual è stata la parte più interessante ed emozionante dei video?) *

---

8. What was too difficult or boring in the videos? (Cosa era troppo difficile o noioso nei video?) *

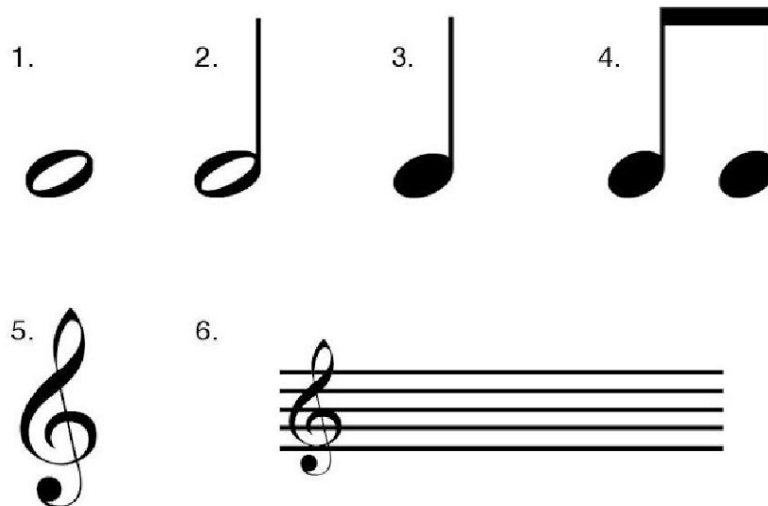

29.4.2021

Reception music videos

9. (Optional) Does your child remember the meaning of the following symbols? (Tuo figlio ricorda il significato dei seguenti simboli?)

10. Other comments (altri commenti):

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms